

**ZRÓWNOWAŻONY ROZWÓJ
- DEBIUT NAUKOWY 2012**

**redakcja naukowa
Teresa Jemczura, Henryk A. Kretek**

Racibórz 2013

Rada Wydawnicza Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej w Raciborzu:

Przewodniczący: prof. dr hab. Joachim Raczek

Członkowie: prof. nadzw. dr hab. Michał Szepelawy, prof. nadzw. dr hab. Jerzy Pośpiech,
prof. nadzw. dr hab. Marian Kapica, prof. nadzw. dr hab. Gabriela Kapica,
prof. dr hab. Mieczysław Balowski, prof. nadzw. dr hab. Ryszard Gmoch,
prof. nadzw. dr hab. Leszek Karczewski, prof. nadzw. dr hab. inż. Andrzej Sokołowski,
prof. nadzw. adi. II st. Aleksander Ostrowski, prof. nadzw. dr hab. Grzegorz Juras,
doc. dr Daniel Vogel

Recenzenci: prof. nadzw. dr hab. Paweł Czarnecki, Нелля Ничкало - академік-секретар
Відділення професійної освіти і освіти дорослих НАПН України, доктор педагог-
ічних наук, професор, дійсний член НАПН України

Tłumaczenie ukraińsko-polskie: mgr Aleksandra Bratczuk, Лілія Потапенко PhD

Projekt okładki: Roman Nowak

Opracowanie techniczne: Janusz Krajewski

Druk i oprawa: ATB STUDIO,
ul. Ks. Janusza 10a, 43-410 Zebrzydowice

Dystrybucja:
„Skrypciarńia” PWSZ Racibórz
ul. Słowackiego 55, 47-400 Racibórz
www.pwsz.raciborz.edu.pl (zakładka „Wydawnictwo”)

ISBN 978-83-60730-65-2

Copyright © by Wydawnictwo Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej w Raciborzu, 2013

Wszelkie prawa zastrzeżone przez Wydawnictwo Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej w Raciborzu.
Żadna część tej pracy, jak i całość, nie może być powielana czy rozpowszechniana w jakiegokolwiek formie
i w jakiegokolwiek sposób, bądź elektroniczny, bądź mechaniczny, włącznie z fotokopiuwaniem, skanowa-
niem, nagrywaniem na wszelkie nośniki elektroniczne lub przy użyciu innych systemów, bez pisemnej
zgody wydawcy.

SPIS TREŚCI

Wprowadzenie	7
---------------------------	----------

ROZDZIAŁ I – WIELOASPEKTOWOŚĆ ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU

1.1. Strategie globalnej gospodarki a regionalizacja.....	18
1.1.1. Filozofia zrównoważonego rozwoju w warunkach Gospodarki Opartej na Wiedzy – <i>Marcin Nowak</i>	19
1.1.2. Inteligentna specjalizacja regionów w strategii Europa 2020 a zrównoważony rozwój – <i>Patrycja Mich</i>	26
1.1.3. „Ciemna energia” ładu międzynarodowego – czyli wbudowana niezrównoważoność systemu globalnego, jej skutki i przykładowe propozycje zmian – <i>Jacek Sobański</i>	35
1.1.4. Zrównoważony rozwój w Polsce: wczoraj, dziś i jutro. Tendencje, zagrożenia – <i>Natalia Lechowicz, Sabina Waluś</i>	43
1.1.5. Zrównoważony rozwój – szansą dla Polski? – <i>Jarosław Gorący</i>	53
1.2. Prawo i polityka instrumentami procesów zmian	60
1.2.1. Prawo - narzędziem w rękach prawodawców w okresie “rewolucji zrównoważonego rozwoju”? – <i>Joanna Żak</i>	61
1.2.2. Przyjazne instrumenty prawa wyborczego w świetle założeń zrównoważonego rozwoju – <i>Agata Pyrzyńska</i>	69
1.2.3. Zrównoważony rozwój w ujęciu alterglobalistycznym i jego chadecka krytyka – <i>Hubert Staśkiewicz</i>	79
1.2.4. Publicznoprawne instrumenty zwiększania efektywności gospodarki wodnej w Polsce przy poszanowaniu zasady zrównoważonego rozwoju – problematyka zbiorników retencyjnych – <i>Anna Kamińska</i>	85
1.2.5. Wpływ harmonizacji podatkowej na zrównoważony rozwój systemów podatkowych w Unii Europejskiej – <i>Edyta Banach</i>	94

1.3. Aspekt społeczny w procesach transformacji	101
1.3.1. Zrównoważony rozwój – przyczynek powstania World Class University of Poland – <i>Adam Trawiński</i>	102
1.3.2. Strategiczna rola działu zasobów ludzkich w realizacji koncepcji zrównoważonego rozwoju – <i>Justyna Cyga</i>	110
1.3.3. Europejski homo sustinens w trzech wymiarach – <i>Izabela Bal</i>	123
1.3.4. Wpływ nadzoru korporacyjnego na realizację koncepcji zrównoważonego rozwoju – <i>Łukasz Żabski</i>	134
1.3.5. Europejski Instrument Sąsiedztwa i Partnerstwa na wschodniej granicy Unii Europejskiej – <i>Emilia Jankowska</i>	144
1.3.6. Ogląd procesów transformacji ziem górnego śląska i śląska opolskiego w kontekście zrównoważonego rozwoju. Od tradycji do wizji – <i>Jolanta Szulakowska-Kulawik</i>	152
1.4. Nowe wyzwania wobec edukacji	162
1.4.1. E-learning oraz nauka 2.0 jako elementy usprawniające realizację Strategii Edukacji dla Zrównoważonego Rozwoju – <i>Sandra Gwóźdź</i>	163
1.4.2. Peer learning jako przykład zastosowania zrównoważonego rozwoju w dziedzinie dydaktyki – <i>Bartłomiej Machnik</i>	171
1.4.3. Edukacja - zrównoważony rozwój a rzeczywistość – <i>Magdalena Popek</i>	178

ROZDZIAŁ II – MULTIFACETED OF SUSTAINABLE DEVELOPMENT

2.1. Does emigration hurt the youngest? Impact of parental international emigration on educational outcomes of children staying in the home country – <i>Joanna Clifton-Sprigg</i>	186
2.2. Sustainable development vs. hydrocarbons extraction in the Arctic – <i>Grzegorz Omelan</i>	211
2.3. Basic approaches to the definition of sustainable development of economy – <i>Viktoriya Merenkova (Україна)</i>	217
2.4. Using ‘Point of Contact’ as a tool for assuring success in the market place – <i>Tania Komar, Anastasia Ishyk, Marina Dekhtiar (Україна)</i>	225
2.5. Peculiarities of functioning of ukrainian commodity market infrastructure subjects – <i>Olga Papasiuk (Україна)</i>	232

ROZDZIAŁ III – БАГАТО АСПЕКТІВ СТАЛОГО РОЗВИТКУ

3.1. Соціально-філософські аспекти сталого розвитку	240
3.1.1. Наукове обґрунтування концепції сталого розвитку – <i>Тетяна Кондратенко</i>	241
3.1.2. Формування особистості і концепція сталого розвитку – <i>Богдан Северенчук, Аліна Северенчук</i>	248
3.1.3. Впливи засобів масової інформації на суспільство – <i>Марія Ожгібесова</i>	255
3.1.4. Український досвід упровадження ідей сталого розвитку в освітній галузі – <i>Діана Наконечна</i>	265
3.1.5. Співпраця органів студентського самоврядування з адміністрацією вищої школи – <i>Мар'яна Козак</i>	273
3.1.6. Охорона здоров'я молоді як запорука гармонійного розвитку особистості – <i>Марина Хоменко</i>	281
3.1.7. Уявімо майбутнє, якого ми хочемо (есе) – <i>Марія Плахотнікова</i>	294
3.1.8. Українсько-польські відносини в галузі освіти і науки: історія і сучасність – <i>Тамара Смик</i>	299
3.1.9. Можливості та перспективи використання операційної системи Ubuntu – <i>Любов Тітова</i>	305
3.2. Еколого-економічні аспекти сталого розвитку	309
3.2.1. «Зелена» економіка в Україні: перспективи розвитку – <i>Юлія Тарадаєва</i>	310
3.2.2. Пріоритетні напрями розвитку регіональних соціально-економічних систем України – <i>Марина Ковтун</i>	316
3.2.3. Екологічне підприємництво як фактор формування інноваційної моделі сталого розвитку економіки України – <i>Людмила Паціра</i>	325
3.2.4. Рекреаційна діяльність: ретроспективний погляд і сучасність – <i>Ольга Брижата</i>	329
3.2.5. Дослідження проблеми сульфідних вод західних областей України – <i>Юлія Рак</i>	334
3.2.6. Поліпшення якості питної води фільтраційним методом – один з аспектів сталого розвитку – <i>Катерина Фартушняк</i>	344
3.2.7. Зниження екологічних ризиків впливу викидів автотранспорту – <i>Олексій Ногачевський</i>	351

3.2.8. Професійні захворювання в Україні: динаміка і причини – Віра Пашкевич	361
3.2.9. Сталий екологічний розвиток в Україні (есе) – Мар'яна Войтович	368

ROZDZIAŁ IV – RECENZJE

4.1. Recenzja artykułów z rozdziałów I i II – prof. dr hab. <i>Paweł Czarnecki</i>	372
4.2. Recenzja artykułów autorów ukraińskich – На статті українських студентів, поданих на конкурс в рамках проекту «Сталий розвиток. Науковий дебют 2012» – Академік-секретар Відділення професійної освіти і освіти дорослих НАПН України, доктор педагогічних наук, професор, дійсний член НАПН України <i>Нелля Ничкало</i>	375
Informacje o autorach i streszczenia artykułów	379

Любов Тітова

3.1.9. МОЖЛИВОСТІ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ВИКОРИСТАННЯ ОПЕРАЦІЙНОЇ СИСТЕМИ UBUNTU

Вступ

Сталий розвиток розглядається нами як загальнонаціональна ідея, здатна згуртувати всі прошарки суспільства. Однією з важливих умов переходу України до сталого розвитку є широкомасштабна інформатизація і становлення інформаційного суспільства. Сталий розвиток країни вимагає не тільки реформування промисловості, переходу на нові вискоєфективні технології, але й істотного підвищення інтелектуального потенціалу нації – здатності людей виробляти й оволодівати новими знаннями, створювати й підтримувати високу технічну культуру складного високотехнологічного виробництва, підвищувати рівень своєї кваліфікації й опановувати нову спеціальність, використовувати нові можливості для особистісного розвитку й суспільно корисної діяльності.

Наше дослідження стосується аналізу можливостей операційної системи Ubuntu як однієї з перспективних безкоштовних операційних систем (ОС), що дає змогу ефективно використовувати комп'ютерну техніку та виконувати прикладні задачі користувача не гірше (іноді навіть краще) платних ОС. Основна ідея ґрунтується на використанні вільного програмного забезпечення (ПЗ) як основи реалізації маловитратних технологій, здатних задовольнити потреби всіх верств населення, не впливаючи на якість та швидкість роботи.

Розкриття проблеми

На сьогоднішній день більшість країн визнали доцільність використання вільного ПЗ у державному секторі та сфері освіти. Це, зокрема, країни Західної Європи, Японія, Китай, Росія, Індія, країни Скандинавії та інші. Зокрема, експерти уряду Великої Британії (British Educational Communications and Technology Agency) дійшли висновку, що перехід на нові продукти Microsoft зумовить більше проблем, аніж переваг. На їхню думку, закладам освіти Великобританії не варто оновлювати ПЗ до Windows Vista і Office 2007, а звернути увагу на відкриті та вільні рішення на зразок ОС Linux та OpenOffice.

Сьогодні переважна більшість вітчизняних державних установ і навчальних закладів використовують ОС Windows від компанії Microsoft значною мірою через простоту цієї операційної системи та ознайомленість з нею більшості користувачів. Проте, на думку експертів, використання закритого чи не вільного ПЗ у будь-якому державному закладі становить загрозу національній безпеці держави. Суттєвою проблемою у її використанні також є те, що вона є платною, а це може бути проблемою для деяких прошарків населення, адже не всі можуть придбати таке ПЗ.

На початку свого розвитку Linux розроблялась та використовувалась окремими ентузіастами на персональних комп'ютерах. Згодом завдяки підтримці відомих компаній (IBM, Sun Microsystems, HP, Novell тощо) Linux набула неабиякої популярності як серверна ОС. Наразі 8 з 10 найбільших компаній, які надають

послуги веб-хостингу, використовують Linux на своїх веб-серверах. Linux імпортовано на велику кількість апаратних платформ. Тепер вона досить успішно використовується як на суперкомп'ютерах, так і на смартфонах. Значна кількість спеціалізованих дистрибутивів Linux, що розробляються та підтримуються різними спільнотами, надає користувачу можливість вибору різноманітного програмного забезпечення.

Станом на травень 2009 року операційні системи Linux забезпечували роботу близько 1% користувачів операційних систем з усього світу на персональних комп'ютерах (без врахування використання цієї ОС на серверах та спеціалізованих пристроях).

Ядро Linux зазвичай використовується як частина дистрибутиву Linux. Окремі ентузіасти, спільноти та комерційні підприємства компілюють такі частини. Зазвичай до їхнього складу входить додаткове системне та прикладне програмне забезпечення, встановлювач і вбудований менеджер встановлення, а також оновлення програмного забезпечення. Створення різних дистрибутивів потрібно для вирішення багатьох задач, наприклад для підтримки певної архітектури, локалізації для специфічного регіону або мови, для вбудованих операційних систем та систем реального часу. Наразі відомо понад 300 дистрибутивів, що стабільно розвиваються, серед них близько 15 є найпопулярнішими, бо пристосовані для універсального використання.

Оскільки сталий розвиток передбачає створення відповідних економічних і соціальних умов, що можуть сприяти широкому використанню розробку інноваційних, маловитратних технологій, пропонуємо використовувати ОС Ubuntu¹, що є цілком безкоштовною й може стати альтернативою ОС Windows.

Основними перевагами ОС Ubuntu є надання сучасного і водночас стабільного програмного забезпечення для пересічного користувача із вагомим акцентом на простоту встановлення і користування. Встановлюючи Ubuntu на свій комп'ютер, користувач отримує повний набір усіх необхідних для роботи додатків, а ті, що відсутні у стандартному інсталяційному наборі, завжди можна завантажити з мережі Інтернет. Користувач може використовувати Ubuntu та все доступне у цій системі програмне забезпечення без будь-яких обмежень абсолютно безкоштовно і повністю на законних підставах. Крім того, можна навіть завантажити вихідний код усіх компонентів системи і створити на його основі свій продукт.

Ubuntu надає користувачу мінімальний набір програм загального призначення: графічну оболонку, засоби для перегляду сторінок мережі Інтернет, організації електронної пошти, офісні програми з можливістю читати і записувати файли в форматі Microsoft Office, редактор зображень, програвач компакт-дисків тощо. Спеціалізоване програмне забезпечення, потрібне більш досвідченим користувачам, можна отримати із відповідних репозиторіїв. Серверний варіант системи має також засоби, потрібні для організації сервера баз даних, веб-сервера, сервера електронної пошти, тощо.

Популярність Ubuntu постійно зростає з часу виходу першої версії у 2004 році. Згідно з опитуванням користувачів, проведеним у серпні 2007 року на офіційному сайті², в якому брали участь близько 38 500 осіб, частка Ubuntu становить приблизно 30% десктопних інсталяцій Linux. Про популярність Ubuntu свідчать також кількість

¹ Wikipedia – Ubuntu [електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://uk.wikipedia.org/wiki/Ubuntu>.

² DesktopLinux.com [електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.desktoplinux.com>

переглядів про цю систему на різних довідкових сайтах, запитів пошукових систем, обговорення на форумах, тощо.

Необхідність використання цієї операційної системи підтверджує наявність відомих фактів щодо її впровадження та використання, а саме:

- У 2007 році Парламент Франції відмовився від використання Windows XP і перейшов на використання Ubuntu. У 2008 році було також прийняте рішення про переведення на Ubuntu більше як 70 тисяч комп'ютерів французької поліції. У 2008 році планувалось перевести від 5 до 8 тисяч настільних комп'ютерів, у наступні 4 роки по 12 – 15 тисяч комп'ютерів щорічно у всіх відділеннях поліції на території Франції;
- Ubuntu використовується в школах Грузії та Македонії (планувалось перевести на Ubuntu більше як 180 тисяч комп'ютерів);
- В Іспанії (станом на 2008 рік) розгорталась програма з обладнання навчальних закладів більш як 400 тисячами комп'ютерних систем з Ubuntu. На травень 2010 року комп'ютерні класи більш ніж 100 фінських шкіл переведені на використання тільки вільного програмного забезпечення, в якості дистрибутива в школах використовується Ubuntu Linux;
- Працівники в Google використовують модифікований дистрибутив під назвою Goobuntu;
- Ubuntu використовується в якості основної операційної системи на серверах проекту Wikimedia;
- Серверна версія Ubuntu 8.04 LTS використовується в проекті OpenStreetMap як основний сервер баз даних;
- На основі Ubuntu випускається велика кількість версій, спеціально пристосованих до певної мови;
- Станом на жовтень 2009 року Ubuntu використовували 12 млн користувачів у всьому світі, а ще у 2008 році їх було лише 8 млн.;
- До квітня 2011 року була можливість безкоштовно замовити диски Ubuntu поштою. Компанія Canonical брала на себе всі витрати, в тому числі і на доставку поштою і митні збори³.

Основна мета подальшого розвитку Ubuntu – зручність і простота її використання. Наприклад, широко застосовується утиліта `sudo`, яка дозволяє користувачам виконувати адміністраторські завдання, не запускаючи небезпечний сеанс суперкористувача. Встановлювач Ubiquity дозволяє встановити систему на жорсткий диск, безпосередньо використовуючи оточення Live CD, не перезавантажуючи систему під час процесу інсталяції. Крім того, Ubuntu надає можливість працювати людям з фізичними вадами, а також на хорошій системі інтернаціоналізації. Починаючи з версії 5.04, в якості системного кодування за замовчуванням використовується UTF-8, що усуває багато проблем, пов'язаних із сумісністю⁴.

Більшість версій Ubuntu постачаються із чималою кількістю попередньо встановленого програмного забезпечення⁵, серед якого офісний пакет LibreOffice,

³ Бусаргин М. Электронная свобода // М. Бусаргин. – 2011 – 43 с.

⁴ Колисниченко Д. Н. Ubuntu 10. Библия пользователя // Д. Н. Колисниченко. – М.: «Диалектика», 2010. – С. 592.

⁵ Колисниченко Д. Н. Гигтег Дштггю Краткое руководство пользователя // Д. Н. Колисниченко. – Санкт-Петербург : БХВ–Петербург, 2007 – 304 с.

браузер Firefox, поштовий клієнт Thunderbird, клієнт систем миттєвих повідомлень Empathy, Клієнт мережі BitTorrent Transmission, упорядник фотографій Shotwell, тощо. По замовченню в Ubuntu закрито доступ до усіх TCP портів за допомогою брандмауера, що суттєво підвищує рівень безпеки системи, особливо для недосвідчених користувачів. Графічний і текстовий інтерфейс системи Ubuntu доступний багатьма мовами. Так, наприклад, GNOME 2.22, який за замовчуванням використовується в Ubuntu 8.04, перекладено 46 мовами світу, включно з українською.

В Ubuntu все набагато простіше, ніж у Windows. Вірусів в цій системі немає і навряд чи вони можуть бути, оскільки в Ubuntu немає середовища для запуску шкідливих програм і скриптів. Користувач працює, відпочиває та подорожує в мережі Інтернет, при цьому залишається абсолютно захищеним від впливів шкідливих програм чи вірусів⁶.

Висновок

На основі узагальнення результатів нашого вивчення встановлено, що можливості операційної системи Ubuntu досить широкі і її використання є цілком виправданим. Завдяки добре впорядкованому інтерфейсу Ubuntu досить зручний для використання непрофесійними користувачами. Ubuntu є альтернативною ОС для організацій, які не можуть собі дозволити придбання ліцензійних ОС та програмного забезпечення⁷.

Отже, всі можливості ОС Ubuntu свідчать про те, що використання вільного програмного забезпечення є доволі перспективним як на сучасному етапі розвитку суспільства, так і в майбутньому. На нашу думку, поетапний перехід на вільне програмне забезпечення може принести для нашої держави значну економію бюджетних коштів, що є одним з факторів реалізації концепції сталого розвитку.

Бібліографія

Бусаргин М. Электронная свобода // М. Бусаргин. – 2011 – 43 с.

Колисниченко Д. Н. Ubuntu 10. Библия пользователя // Д. Н. Колисниченко. – М.: «Диалектика», 2010. – С. 592.

Колисниченко Д. Н. Ubuntu Linux. Краткое руководство пользователя // Д. Н. Колисниченко. – Санкт-Петербург : БХВ–Петербург, 2007 – 304 с.

Хилл Б. М. UbuntuLinux: официальный учебный курс / Б. М. Хилл и др. // TheOfficialUbuntu Book. – М.: Триумф, 2008. – 384 с.

Интернет-джерела

DesktopLinux.com [електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.desktoplinux.com>

Wikipedia – Ubuntu [електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://uk.wikipedia.org/wiki/Ubuntu>.

⁶ Бусаргин М. Электронная свобода // М. Бусаргин. – 2011 – 43 с.

⁷ Хилл Б. М. UbuntuLinux: официальный учебный курс / Б. М. Хилл и др. // TheOfficialUbuntu Book. – М.: Триумф, 2008. – 384 с.